SZACHISTA

PISMO POŚWIĘCONE GRZE i STUDIOM SZACHOWYM

ZESZYT

10

CENA

60 GR.

Wiadomości z kraju.

Inowrocław. W dniu 28. sierpnia rb. odbyło się tu spotkanie międzymiastowe, między drużynami Inowrocławia i Bydgoszczy. Zwyciężyła drużyna bydgoska w stosunku 6:4. Po meczu międzymiastowym odbyła się simultanka mistrzyni Polski, p. mgr. Reginy Gerleckiej, poprzedzona uroczystym przywitaniem przez p. inż. Tomaszewicza, wiceprezesa Pomorskiego Związku Szachowego. Mistrzyni Polski, p. Gerlecka, rozegrała równocześnie 11 partyj z wynikiem: +8, —2, =1, uzyskując w sumie 8.5 p. z 11 możliwych, co należy uważać za wynik b. dobry.

Kraków. Jak nas informują, organizacji i przeprowadzenia turnieju eliminacyjnego do mistrzostwa Polski na rok 1939, jak również pokrycia turnieju, podjęło się Towarzystwo miłośników gry szachowej im. Józefa Dominika w Krakowie, a nie — jak mylnie podano — Krakowski Klub Szachowy.

Towarzystwo Miłośników Gry Szachowej im. Józefa Dominika, które jest jedynym klubem na terenie Małopolski Zachodniej, należącym do Polskiego Związku Szachowego, otrzyma dwa miejsca w turnieju dla swoich najlepszych graczy.

Krotoszyn. Reprezentacja powiatu Krotoszyńskiego rozegrała mecz szachowy na 6 szachownicach w Krotoszynie z Ostrowskim Klubem Szachistów z wynikiem 6.5:5.5 punkt. dla Krotoszyna.

Z inicjatywy Krotoszyńskiego Klubu Szachowego oraz staraniem kół miejscowych i klubów sąsiednich, urządzono tu pierwszy turniej szachowy o indywidualne mistrzostwo powiatu Krotoszyńskiego na rok 1938. W turnieju brało udział 24 graczy, w tym zrzeszeni i niezrzeszeni. Po przeprowadzeniu eliminacyj, wynik turnieju finałowego przedstawia się następująco: Tytuł mistrza powiatu oraz I. nagrodę zdobył bez przegranej Władysław Pauter, Zduny, II. nagr. Jan Hedrych kier. szkoły Uciechów, III. Dagomir Kokociński, Krotoszyn, IV. Dr. Jan Pawłowski, Krotoszyn, V. Wacław Rogaliński nauczyc. Sulmierzyce, VI. Hermann Korgiel, Zduny. Turniej pod względem organizacyjnym jako pierwszy tego rodzaju na tutejszym terenie, należy uważać za zupełnie udany. Kierownictwo spoczywało w sprawnych rękach przewodniczącego turnieju p. Majewskiego z Krotoszyna.

Lwów. Lwowski Okręg Szachowy przystąpił do organizacji drużynowych mistrzostw Lwowa na rok 1938 w rundzie jesiennej, które rozpoczną się już dnia 16 bm. Równocześnie Zarząd Okręgu postanowił, zawodników nie zaopatrzonych w legitymacje członkowskie Polskiego Związku Szachowego, do gry nie dopuścić.

Lwów. Dnia 15. bm. rozpoczynają się w Warszawie mistrzostwa drużynowe Pocztowego Przysposobienia Wojskowego całej Polski. Do zawodów staje 10 okręgów pocztowych, podzielonych na 2 grupy, północną i południową. Do południa należą: Lwów, Lublin, Katowice, Kraków i Polskie Radio-Warszawa. Do północy: Warszawa, Wilno, Bydgoszcz, Poznań i Gdańsk.

Każdy okręg wystawia drużynę z 4 graczy i 1 rezerwowego. Mistrzostwa drużynowe pocztowców odbywają się pod protektoratem Ministerstwa Poczt i Telegrafów, które na ten cel ufundowało srebrny puchar przechodni.

W związku z tym odbywają się we wszystkich okręgach PPW. ad hoc zorganizowane turnieje kwalifikacyjne, celem wyłonienia najlepszej piątki zawodników każdego okręgu.

W turnieju eliminacyjnym do mistrzostwa Polski zakwalifikowała się we Lwowie drużyna w składzie następującym: Jan Drahus, Władysław Stachnik, Karol Flachs i Julian Osiecki. Rezerwowy Stefan Łuczyński, który zarazem jest kierownikiem drużyny lwowskiej. Drużyna przeszła trening 3-dniowy pod kierunkiem mistrza Henryka Friedmana.

„SZACHISTA"

CZASOPISMO POŚWIĘCONE GRZE NAUCE I STUDIOM SZACHOWYM

Redaktor: Henryk Friedman

Rok V. /15. Październik 1938./ Nr. 10.

Prenumerata mies. 60 gr. ◆ kwart. 1.75 zł. ◆ półrocz. 3.50 zł. ◆ roczna 7 zł.

Redakcja i Administracja: Lwów, Słoneczna 36/m. 9. Konto P.K.O. Nr. 501363.

Turniej eliminacyjny o mistrzostwo Polski.

Z wielką uwagą i zainteresowaniem śledzą szachiści całej Polski przygotowania i pracę Polskiego Związku Szachowego nad realizacją turnieju eliminacyjnego do turnieju o mistrzostwo Polski. Polski Związek Szachowy powierzył urządzenie tej imprezy Krakowskiemu Klubowi Szachowemu im. Dominika w Krakowie. Turniej ma się odbyć w listopadzie br. Przedstawiciele poszczególnych okręgów szachowych, należących do Polskiego Związku Szachowego winni do tego czasu przeprowadzić przegląd swych młodych graczy, urządzić między tymi rozgrywki i wkońcu najlepszych i najzdolniejszych wydelegować na turniej do Krakowa. Już obecnie ubiegają się niektóre okręgi o uzyskanie możliwie znacznej ilości miejsc dla swych reprezentantów. Są to okręgi przeważnie obfitujące w młodzież zdolną, z której najbardziej utalentowane i ambitne jednostki rwą się do czynów i walki.

Tegoroczny turniej eliminacyjny toczy się o piękną i wysoką stawkę. Zwycięzca zdobędzie zaszczytny tytuł polskiego mistrza szachowego oraz prawo udziału w turnieju o mistrzostwo Polski na r. 1939. Turniej eliminacyjny w Krakowie winien więc skupić i zgromadzić na starcie faktycznie najbardziej utalentowanych szachistów młodego pokolenia. Klucz, ustalony przez Polski Związek Szachowy, przewidujący 18 miejsc dla graczy, liczy się z ilościowym stanem szachistów poszczególnych okręgów, z wysokością poziomu i zasługami organizacyjnymi. Wedle tego przypuszczalnie Warszawa otrzyma 3 miejsca z uwagi na dużą ilość doskonałego narybku i nader owocną pracę wszerz Warszawskiego Okręgu Szachowego. Łódź, Kraków i Lwów po 2 miejsca. Bardzo żywotne okręgi, pomorski i ziem półn.-wschodnich również po 2 miejsca. Śląsk, Częstochowa, Kielce, Podhale i Poznań zapewne po 1 miejscu. Razem dawałoby to liczbę 17 zawodników, na 18 miejsce wchodzi w rachubę podoficerski mistrz armii.

Na marginesie tego warto zaznaczyć, że pocztowcy i kolejarze dysponują również doskonałym materiałem szachowym, o których do niedawna opinia szachowa w Polsce mało co wiedziała. Dowodem tego są odbywające się w świetlicach PPW. i KPW. całej Polski coroczne turnieje wewnętrzno-klubowe, kwalifikacyjne i eliminacyjne, wkońcu najbardziej głośne, turnieje drużynowe o mistrzostwo Polski. Śmiało rzec można, że w turniejach pocztowców i kolejarzy bierze zwyż udział ponad 1.000 szachistów rocznie. Niewątpliwie już w następnych turniejach eliminacyjnych do mistrzostwa Polski będą armia, poczta i kolej polska godnie reprezentowane.

Ogłaszamy poniżej statystykę, obejmującą najbardziej znane nazwiska polskich mistrzów szachowych i szachistów I. kategorii, biorących czynny udział w polskim życiu szachowym w ostatnich latach, w poszczególnych środowiskach Polski.

Lista ta nie zawiera nazwisk polskich kompozytorów zadaniowych, którą zresztą ogłosimy oddzielnie w jednym z następnych numerów naszego działu zadaniowego.

Nadzwyczaj bogaty rezerwoar polskich sił szachowych da się ująć, wedle naszych pojęć, następująco:

1. polska klasa mistrzowska — międzynarodowa, 2. polska klasa mistrzowska — krajowa, 3. szachiści kategorii A, 4. szachiści kategorii B.

Do I. klasy należą gracze, którzy nietylko wynikami w kraju, ale i zagranicą zdobyli rozgłos i uznanie, przez udział w reprezentacjach Polski, w t. zw. olimpiadach, wzgl. turniejach międzynarodowych urządzanych w Polsce i zagranicą.

Do tych należą z Warszawy, mistrzowie: Przepiórka, Łowcki, Frydman Paulin, Makarczyk, Najdorf, Dr. Kon i Kremer. (Do tej klasy zaliczał się też niedawno zmarły w Warszawie śp. A. Wojciechowski). Z Łodzi: Regedziński, Apel, Kolski, Frydman Achilles, Gerstenfeld i Szpiro. Ze Lwowa: Friedman Henryk i mgr. Sulik.

Wkońcu nie zapomnijmy o dwóch największych mistrzach Polski, arcymistrzu A. Rubinsteinie, przebywającym w Brukseli, a który od lat kilku nie bierze żadnego udziału w życiu szachowym z powodu złego stanu zdrowia, oraz o Dr. S. Tartakowerze, głośnym na arenie międzynarodowej, zamieszkałym w Paryżu.

Do II. klasy t.j. polskiej klasy mistrzowskiej — krajowej, należą ci szachiści, którzy przez zdobycie tytułu danego środowiska, wzgl. dobrymi lokatami w turniejach o mistrzostwo Polski potwierdzili swą siłę i sławę.

Do tej klasy należą z Warszawy: Młynek, Tytor, Trockenheim, Inż. Piltz, Pogoriełły, Tuhan-Baranowski i Jagielski, ze Lwowa: Stefan Popiel i Schächter, ze Śląska: Prof. Zawadzki, z Wilna: Kazimierz hr. Plater.

Do szachistów kategorii A. zaliczylibyśmy graczy, którzy mają odpowiednią siłę i ustaloną reputację w swoim środowisku, jednakowoż nie potwierdzili swej klasy jakimś specjalnym wyczynem. Do tych należą, z Warszawy: Feinmesser, Klepfisz, Sternfeld, Borensztajn, Nowiński, Kierst, Gadaliński, Danneman, Wilczyński, Margolin, inż. Asterblum, Bombach i inni.

Łódź zresztą jak i Warszawa posiada kilkunastu innych graczy, m. inn. i kilku mistrzów, którzy zupełnie prawie wycofali się z aktywnego życia szachowego. Do graczy kategorii A. zaliczamy Grynfelda, Tandetnika i Michalca. Do tej kategorii należą również, ze Lwowa: Schönfeld, Szewczyk, Romaniszyn, Schleyen, Sokołowski, Turjański, Turkiewicz i kilku innych. Z Krakowa: Scheier, Friedman K., mgr. Arłamowski, Błaszczak, Październy i Abraham, ze Śląska: Anioł, Sojka, inż. Fussgänger, z Poznania: Widermański, Gostyński, Tylkowski, Bogdas, Gaworski, Wesołowski, Różański i Stróżniak, z Pomorza: Badylak, Woźniak, Chybicki, Gronowski i Kamowski, z Wilna: Borkum, Kowalski i Judelewicz, z Grodna: Ginzburg i Jaśkiewicz, z Białegostoku: Nowodworski, Zabłudowski, Kaufman, Babkies, Barin, z Lidy: Lidski i Zajczyk.

Oczywiście, że w sile gry u b. wielu zawodników zachodzą różne odchylenia, ze względu na brak kontaktu turniejowego z graczami silniejszych środowisk. Z tego też tytułu największe możliwości rozwoju posiadają gracze tej klasy zamieszkali w Warszawie, którzy o krok tylko są od polskiej klasy mistrzowskiej i są nawet groźnymi przeciwnikami w spotkaniach z naszą

extra-klasą. Powyższe odnosi się tylko do wyjątków. Doskonały narybek szachowy posiadają prócz Warszawy także Kraków, Lwów, Pomorze, Wilno i Białystok.

Szachistów kategorii B. nie wymieniamy, z tej prostej przyczyny, że liczą się w Polsce nietylko na setki, ale na tysiące. Przeważnie są to gracze zasługujący na „grę z przeddawką“ (gra na fory).

Osobną kartę stanowią polscy szachiści korespondencyjni, reprezentujący b. poważną niekiedy siłę szachową. Z pośród tych b. wielu śmiało zaliczyć można do kategorii A. Przeważni rozsiani w miastach i miasteczkach prowincjonalnych dochodzą własną pracą do b. pięknych wyników. Najbardziej znani z nich biorą czynny udział w turniejach korespondencyjnych „Szachisty“. Dobrych szachistów korespondencyjnych mamy w Polsce ponad setkę.

Do elity polskiej klasy mistrzowskiej zaliczał się niegdyś rejent Ignacy Popiel z Bochni, nestor polskich mistrzów szachowych, znany z udziału w licznych turniejach międzynarodowych w czasach przedwojennych oraz z młodszych mistrzów doskonały szachista, prof. M. Chwojnik, zamieszkały w Równem Wołyńskim. Dobrze również zapowiadał się K. hr. Plater, przebywający przez lat kilka w Warszawie, obecnie zamieszkały w Wilnie. Być może, że lista nasza zawiera pewne usterki, naogół jednak kierowaliśmy się wiadomościami zaczerpniętymi i zebranymi z najbardziej autentycznego źródła lat ostatnich, t.j. materiałem polskiej prasy szachowej.

DZIAŁ ZADAŃ

Redaguje S. L.

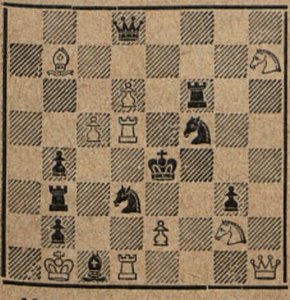
Wynik I. międzynarodowego konkursu dwuchodówek »Przeglądu Szachowego« 1937.

Sprawozdanie sędziego konkursu p. Janusza Fuxa. (5. IX. 1938) „Ogółem na konkurs nadesłano 33 zadania 25 kompozytorów z następujących krajów: Polska 15 (9 kompozytorów), Węgry 7 (6), Rumunia 5 (4), Francja, Holandia, Łotwa, Niemcy, Szwajcaria i Włochy po 1 (1). Z tego odpadło wskutek niepoprawności 7 zadań.

Zapewne po raz pierwszy w dziejach konkursów czasopism polskich kompozytorzy krajowi wzięli tak liczny udział, stojąc pod względem ilości nadesłanych prac na pierwszym miejscu. Warto podkreślić, iż byli to przeważnie kompozytorzy młodzi. Ogólny poziom nie był zbyt wysoki, ale czołowe prace nie przyniosłyby ujmy znacznie silniejszemu konkursowi.

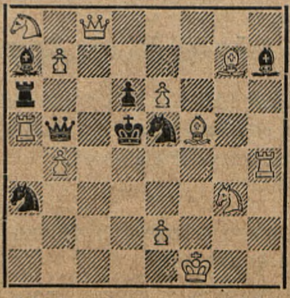
Kolejność wyróżnionych zadań została ustalona w sposób następujący:

114. *Dr. G. Cristoffanini*, Genua.
1. nagroda. (1. P r e i s).

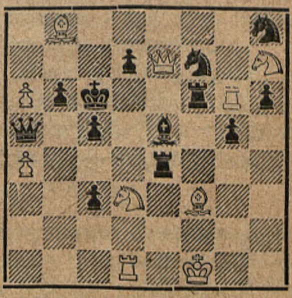
Mat w 2. pos. 1. Hh5!

113. *S. Boros*, Budapeszt.
2. nagroda. (2. P r e i s).

Mat w 2. pos. 1. Sh5!

100. *E. Papé*, Paryż.
1. wzmianka zaszczytna.

Mat w 2. pos. 1. Sf8!

I. nagroda (Cristoffanini). Pomimo braku oryginalnego pomysłu praca ta najlepiej łączy estetykę wykonania z żywą grą, w której cały mechanizm zadania przyjmuje udział. Dlatego zadanie to stawiam na czele.

II. nagroda (Boros). Nowoczesny pomysł t. zw. „wtórnych obron“ w 3 wariantach tematowych. Gdyby nie słaba konstrukcja (skoczek a8) i dual po Se—c4 zadanie to pretendowałoby do I-ej nagrody.

1. wzmianka zaszczytna (Papé). Temat Lewmann'a przeprowadzony czterokrotnie. Pomysłowo opracowana różnica gier po Wd6 i Gd6. Niestety bardzo słaby wstęp osłabia wartość tego zadania.

2. wzmianka zaszczytna (T. Feldman, Budapeszt). Nr. 94. Wzorem tu było znane zadanie G. Guidelliego I. nagr. „Good Companion“ 1915/XII. Oryginalność odmiany polega na tym, że hetman zostaje związany dopiero w posunięciu matującym.

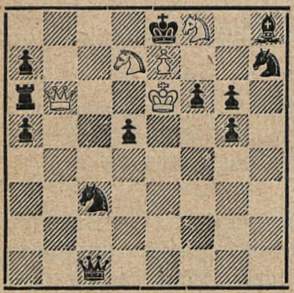
1. pochwała (W. May, Mannheim). Nr. 101. Dobra groźba i kilka ładnych wariantów z przesłonami.

2. pochwała ex aequo Sz. Krelenbaum, Puławy (Nr. 84) i W. Suchodolski, Łuck, (Nr. 96). Zgrabne zadania z półzwiązaniem bez głębszej strategii“.

Rozstrzygnięcie III. międzynarod. konkursu samomatów w 2. pos. »Szachisty« 1938/I.

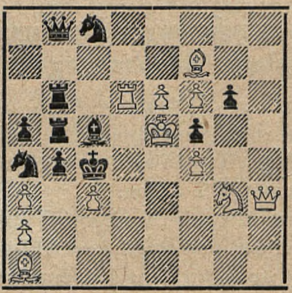
Sprawozdanie sędziego konkursu p. Janusza Fuxa. „W konkursie tym wzięło udział wszystkiego tylko 8 zadań 4 autorów, w tym 4 polskie (2), 3 czeskie (1) i 1 rumuńskie. Za wyjątkiem nagrodzonego zadania poziom przeciętny, brak zwłaszcza było oryginalnych kombinacyj. Kilka zadań o charakterze szkiców raczej niż skończonych prac.

507. *S. Limbach*, Lwów.
1. nagroda. (1. Preis.)

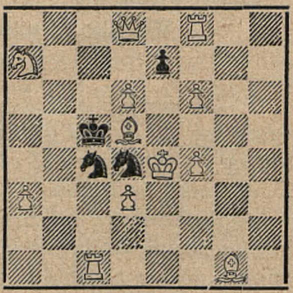
Samomat w 2. pos. 1. Hc6!

463. *P. Leibovici*, Jassy.
1. wzmianka zaszczytna.

Samomat w 2. pos. 1. Sf1!

506. *R. Svoboda*, Praga.
1. Pochwała ex aequo.

Samomat w 2. pos. 1. Ge6!

1. nagroda. (S. Limbach) Nr. 507. Bezsprzecznie najlepsze zadanie konkursu. Pomysłowy, strategiczny rdzeń tego zadania stanowią posunięcia białego skoczka subtelnie umotywowane (zwłaszcza Sc5 i Sb6). Konstrukcja bardzo ekonomiczna, jedynie nieco słaby wstęp szpeci tę piękną i elegancką pracę.

1. wzmianka zaszczytna. (P. Leibovici) Nr. 463. Żywe zadanie wariantowe bez sprecyzowanego jaśniej pomysłu.

1. pochwała ex aequo. (R. Svoboda) Nr. 506. i (S. Limbach) Nr. 524. Pierwsze z tych zadań (w kolejności numerów) ma ciekawe przesłony białych linii w jedynych 2 wariantach tej pracy, drugie — zgrabnie wykonane półzwiązanie“.

* * *

Sędziemu konkursu p. Januszowi Fuxowi z Białegostoku, serdecznie dziękujemy za poniesiony trud przy ocenie zadań konkursu.

Nagrody i dyplomy będą wysłane w 6. tygogni po ogłoszeniu konkursu.

Konkursy zagraniczne.

„Revista Romana de Sah" w 5-tą rocznicę śmierci W. Pauly'ego, genialnego kompozytora, twórcy pięknych zadań ekscentrycznych, ogłasza międzynarodowy konkurs: I. Samomaty. a) „White to play". b) Różne samomaty. II. Zadania pomocnicze „White to play" i in. III. Zadania i samomaty maksymalne. IV. Zadania z figurami jak lunatyk i t. p. Zadania w 2 egzemplarzach pod godłem (Motto) należy nadsyłać w terminie do dnia 31/XII. 1938. na adres: Dr. L. Lazarus, Buler Carol 25/I., Bukareszt I., Rumunia. Polskich kompozytorów zachęcamy do wzięcia udziału w tym konkursie!

„Die Schwalbe" 1938. Stałe konkursy na wszelkiego rodzaju zadania. Adres: Dr. W. Massmann, Kiel, — Schulensee, Eschenbrock. Niemcy.

„Narodni Politika". Trójmaty (przeważnie w stylu klasycznym). Adres: Dr. E. Palkoska, Praha III. — 612. Czechosłowacja

Wyniki konkursów zagranicznych.

W konkursie „Tijdschrift" 1937, 1. wzm. zaszczytną zdobył *S. Krelenbaum* z Puław za rójmat. „Sacha Maksla" 1937. Dwumaty: 1. nagroda G. Cristoffanini. Wzmiankę zaszczytną otrzymał *M. Wróbel* z Warszawy. „Limburgsch Dablad" 1938/II. Wzmiankę zaszczytną za samomat otrzymał *J. A. Rusek* z Komorowic. „Arbeider Magasinet„ 1937/II. Dwuchodówki. 1. nagr. J. Peris, 2. nagr. *M. Wróbel.* „British Chess Federation" 1937/II. Dwuchodówki: 1. nagroda S. Cedar, 2. C. Mansfield, 3. *S. Krelenbaum.*

Konkurs rozwiązaniowy.

Rozwiązania zadań z nr. 7/8 i nr. 9. podamy w następnym numerze, termin dla rozwiązań z nr. 7/8 i nr. 9. upływa 20. X. 1938. Od nr. 10. termin dla rozwiązań 30 dni licząc od daty wyjścia numeru. Prosimy naszych Czytelników wraz z rozwiązaniem zadań podawać ew. uwagi o zadaniach (Idea, temat, konstrukcja i t. p.) co zwłaszcza przy równej ilości punktów będzie miało znaczenie przy przyznawaniu nagród.

Tabela rozwiązujących z nr. 6.

1. R. Pietruszajtys, Warszawa, 122 punktów, 2. St. Amsterdamski, Otwock 121 pkt. Pierwsi dwaj otrzymują nagrodę za czerwiec 1938. 3. A. Hillbricht 115 pkt., 4, 5 i 6. Por. M. Guzicki, M. Grzęda i St. Pchliński, 7 i 8. Prof. M. Wójcik i J. Chełstowski 90 pkt., 9 i 10. B. Blit i B. Klejman 88 pkt., 11. A. Pariser 86 pkt., 12. B. Starzycki 83 pkt., 13. A. Szyler 72 pkt., 14. A. Konopnicki 64 pkt., 15 L. Sack 32 pkt., 16 i 17. Fr. Kutschera i B. Śliwa 28 pkt., 18 i 19. Prof. I. Król i St. Pawlikowski 26 pkt., 20. J. Fux 24 pkt., 21. T. Płaczek 27 pkt., 22. B. Jaciuk 20 pkt., 23. Inż. Enenoldsen 18 pkt., 24. Prof. W. Geier 17 pkt., 25. A. Lammel 15 punktów.

Zwracamy uwagę, że zadania, rozwiązania zadań oraz wszelkie sprawy tyczące zadań należy nadsyłać pod adresem: S. Limbach, Lwów, Domsa 5.

Odpowiedzi Redakcji.

H. Amsterdamski, Otwock. Obszerny artykuł o zadaniu maksymalnym zamieściliśmy w „Przeglądzie Szachowym" w nr. 7 i 8/9. W następnym numerze „Szachisty" powtórzymy. *R. Pieprzyk*, Dziedzice. W zadaniach nadesłanych notacja błędna. Prosimy o powtórne przysłanie zadań w bezbłędnej notacji. — Dalsze odpowiedzi w następnym numerze.

Czytelniku! Spełnij swoją powinność! Opieszałość godzi w byt pisma, obowiązkowość zaś zapewnia regularne ukazywanie się pisma. Wyrównaj więc zaległość i wpłać prenumeratę za IV. kwartał!

DZIAŁ PARTYJ

Z meczu o mistrzostwo świata.

573. — Indyjska.

Dr. Euwe — Dr. Alechin

21. partia meczu.

1. d2—d4 Sg8—f6
2. c2—c4 e7—e6
3. Sg1—f3

Euwe unika Nimco-Indyjskiej obrony. Mecz zbliża się powoli ku końcowi i nie zachodzi już żadna możliwość wypróbowania każdego otwarcia tak gruntownie, jak to miało miejsce z „Obroną Słowiańską". Teraz, w końcowej fazie walki, wyłożą przeciwnicy na stół najlepsze swoje karty. Alechin niedawno miał sam oświadczyć, że dotychczas niestety, nie miał okazji do zastosowania pewnych nowości, które ma „na warstacie".

3... b7—b6

Po 3. Sf3 uchodzi to za najlepszą odpowiedź czarnych, gdyż białe nie mogą grać 4. e4. Czarne swobodnie rozwijają swego gońca hetmańskiego; z tego powodu uważać należy 3. Sc3 za bardziej celowe posunięcie.

4. g2—g3 Gc8—b7
5. Gf1—g2 Gf8—b4†
6. Gc1—d2 Gb4—e7

Znowu jedna nowość! Zazwyczaj gra się tu 6... G×d2†, 7. H×d2, po czym białe stoją nieco swobodniej, natomiast czarne mają dobre szanse do wyrównania gry. Idea manewru gońcowego z utratą tempa opiera się na tym, by zwabić białego gońca na pole d2 i zaatakowania go następnie przez Se4, co doprowadzi czarnych do zachowania pary gońców. Zupełnie oryginalną idea ta nie jest. Znajdujemy ją i w „Obronie Holenderskiej": 1. d4 e6, 2. c4 f5, 3. g3 Gb4†, 4. Gd2 Ge7. Idea ta pochodzi od mistrzów sowieckich i niejednokrotnie była już zastosowaną przez Alechina.

7. Sb1—c3 Sf6—e4

To musiało z miejsca nastąpić, w przeciwnym razie nastąpi 8. Hc2 i 9. e4 z przeważającą grą dla białych.

8. 0—0

Po 8. S×e4 G×e4, opanują czarne punkt e4 i nie mają więcej żadnych trudności. Białe będą w dodatku zmuszone do wymiany białego gońca i partia przybierze charakter remisowy. Dlatego godzi się Euwe na wymianę gońca.

8... 0—0
9. d4—d5

Próba wywołania pewnych napięć w centrum, by grę ożywić. Na 9. Hc2 nastąpi również 9... S×d2, gdyż 10. Sg5 jest chybione z powodu 10... G×g5, 11. G×b7 S×f1.

9... Se4×d2
10. Hd1×d2 Ge7—f6

Białe zamierzają skoczka królewskiego przeprowadzić na d4; czarne zamierzają tego właśnie skoczka wymienić.

11. Wa1—d1

W rachubę wchodziło 11. Se4 z wymianą gońca i z centralizacją skoczka królewskiego na d4.

11... d7—d6
12. d5×e6

Euwe nie chce dopuścić partnera do zaryglowania centrum przez e5, by utrzymać otwartą walkę. Dużo tym jednak nie zyskuje. Skuteczniejsze przeto było 12. Sd4.

12... f7×e6
13. Sf3—d4 Gb7×g2
14. Kg1×g2

Nie zaś 14. S×e6? gdyż He7! 15. S×f8 G×c3, 16. b×c3 Gc6 i skoczek f8 pozostanie uwięziony. Czarne pozostaną przy dwu lekkich figurach przeciwko wieży.

14... Hd8—c8
15. Hd2—e3

Także natychmiastowe 15. Se4 było możliwe, po 15... Hb7 nastąpi 16. f3. Czarne zapewne zagrałyby G×d4, tak jak w partii, ale przecież gra białych byłaby swobodniejsza. Euwe ma inny plan: zamierza oblężyć punkt e6.

15... Gf6×d4

Skoczek stoi za mocno, dlatego zostaje wymieniony. Po 15... e5, osłabione będzie pole d5.

16. Wd1×d4 Sb8—c6
17. Wd4—e4

Tym razem wydobył Euwe z otwarcia

mniej, aniżeli zazwyczaj. Na e6 jest nieco słaby pion. To jest wszystko. Pozatym jest partia równa. Jest b. ciężko ułożyć jakiś plan wojenny. Postanowienie Euwego, by wieżą i hetmanem zaatakować e6, jest nierzeczowe. Dobre było posunięcie 17. Wd2, by udostępnić skoczkowi pole e4.

17... Wf8—f6

18. f2—f4

Ogranicza ruchliwość wieży na czwartej linii.

18... Hc8—d7

19. g3—g4?

Takie gwałtowne posunięcia nie leżą w stylu Euwego. Nie gra się tak, nawet gdy się ma 2 punkty mniej od partnera. To i następne dwa posunięcia osłabiają skrzydło królewskie b. dobitnie. Jest niezrozumiałe, dlaczego Euwe staje się „dziki". Przecież samymi pionami nie można matować przeciwnika.

19... Wa8—f8

Alechin uderza z miejsca na słabiznę.

20. g4—g5

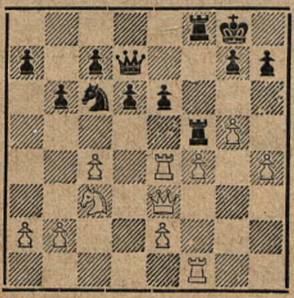
To jest już za bardzo optymistyczne. Euwe liczył zapewne, że wieża pójdzie na pole g6.

20... Wf6—f5!

21. h2—h4

W przejrzeniu, że pion e6 jest „jadowity". Po 11. W×e6? Se5, przegrywają białe jakość.

Pozycja po 21. pos. białych:

21... Hd7—f7

Alechin mógł przeciwnika przez 21... d5, postawić przed trudnymi problemami: np. 21... d5, 22. W×e6 d4, 23. He4 d×c3, 24. H×c6 H×c6, 25. W×c6 W×f4! z dobrą końcówką wieżową. Alechin chce jednak więcej uzyskać.

22. Wf1—f3

Wciąż jeszcze nie da się grać 22. W×e6, z powodu Se5.

22... Kg8—h8

Także 22... d5, było dobre. Ale groźba jest silniejsza, aniżeli jej wykonanie. Euwe miał tu już mało czasu do namysłu (jeszcze 30 minut na 18 posunięć). Wieża na e4 stoi tak nieszczęśliwie, że groźba d5 jest trudna do odparowania.

23. He3—d3?

Białe muszą przeciwko d5, coś przedsięwziąć. By zapobiec widełkom, trzeba było usunąć skoczka. Spróbować należało 23. Sb5. Ale i po tym nie stałyby białe świetnie.

23... d6—d5

Wieża, która zamiast na d2, wybrała się na ryzykowną przygodę posunięciem 17. Wde4, spowodowała całą katastrofę.

24. We4×e6

Po 24. c×d5 e×d5, 25. Wa4 d4, 26. Sb5 W×f4, 27. S×d4 Se5, byłyby białe również stracone.

24... Sc6—b4

To jest silniejsze, aniżeli 24... H×e6, 25. c×d5.

25.	Hd3—e3	Sb4—c2
26.	He3—d2	Hf7×e6
27.	c4×d5	He6—f7
28.	Hd2×c2	Wf5×f4

Wszystko się zemściło: Euwego manewr wieżowy 17. We4. Wieża jest zabita. Teraz giną również piony, które tak nieszczęśliwie parły naprzód — wprost pod nóż przeciwnika.

29.	Hc2—d3	Hf7—h5
30.	Wf3×f4	Wf8×f4
31.	Hd3—h3	Wf4—g4†
32.	Kg2—f2	h7—h6.

Białe poddały się.

Uwagi arcymistrza S. Flohra, z „Prager Tagblatt" 28. XI. 1937.

574. — Nieregularna.

Dr. Alechin — Dr. Euwe

22. partia meczu.

1.	Sg1—f3	d7—d5
2.	c2—c4	d5—d4

W 18-tej partii zagrał Euwe 2... e6, czym

wszedł w „gambit hetmański". Teraz, gdy Euwe stoi gorzej o 3 punkty i niemal w „stanie agonii" się znajduje, nie byłaby oczywiście ortoksyjna partia hetmańska debiutem, którym możnaby było grać na wygranę. Euwe musi więc w tym wypadku grać na wszystko w myśl zasady: umierający wszystko może jeść. Przed tą partią stał Euwe gorzej o 3 punkty. W bieżącej partii doskonałym wyczynem Alechin podwyższa dystans na 4 punkty. Panowanie Euwego na tronie szachowym kończy się tym samym i liczy się już tylko na dni kilka.

3. e2—e3 Sb8—c6

4. e3×d4

Wydaje się pozornie, że Alechin dobrze przygotował otwarcie. W partii Keres — Flohr Parnu 1937, nastąpiło 4. b4 S×b4, 5. e×d4 e5! 6. a3 e4, 7. a×b4 e×f3, 8. Wa3 H×d4 z dziką grą, korzystną dla czarnych. Tego rodzaju dzika walka byłaby dla Euwego b. pożądaną. Ale Alechin rezygnuje z obusiecznych „awantur" i partia przybiera spokojny przebieg. Alechin nie gra specjalnie na remis (to nie leży w jego stylu), ale rozumie, że przy swoim korzystnym stanie punktowym, remisami zbliży się też do celu.

4... Sc6×d4

5. Sf3×d4

Po 5. d3 nastąpi Gg4.

5... Hd8×d4

6. Sb1—c3 Sg8—f6

Czarne mogą być zadowolone z swego otwarcia. Po 6-ciu posunięciach nie mają one żadnych trudności. Można było zagrać, zamiast posunięcia w tekście, 6... e5. lub 6... Gg4, by możliwie jak najszybciej ulokować wieżę na d8, i wstrzymać pochód pieszka białego d na d4.

7. d2—d3 c7—c6

Nie było potrzeby, by stracić obecnie tempo. Właściwym było 7... e5 z dobrą grą dla czarnych.

8. Gc1—e3 Hd4—d7

Euwe zamyka gońcowi c8 drogę. Nie znaczy to jednak wiele, gdyż i tak zamierza gońca rozwinąć na b7. Pozatym dalej jeszcze w rachubę wchodziło 8... Hd8.

9. d3—d4

W sztuczny sposób wysunął Alechin swego piona d naprzód i uzyskał dobrą grę.

9... g7—g6

Bezcelowym było 9... Sg4, gdyż nastąpi 10. Gf4 i 11. h3. Po 9... e6, 10. Ge2 białe stałyby swobodniej, a partia upodobniłaby się do otwarcia Caro—Kann.

10. Gf1—e2 Gf8—g7

11. h2—h3

Obecnie bardziej celowym mogło być 11... Sg4, gdyż goniec e3 nie śmie się ruszyć, z powodu zaatakowanego piona d4. Dlatego 11. h3 uniemożliwia Sg4.

11... 0—0

12. 0—0 b7—b6

13. Ge2—f3 Gc8—b7

14. a2—a4!

Białe mają więcej terenu i figury ich są korzystniej umieszczone. Posunięcie w tekście jest b. dobre. Alechin zamierza wywołać pewne słabości na skrzydle hetmańskim przeciwnika. Posunięcie to jest jedyną możliwością, by partnera zaniepokoić. Po 14. He2 lub 14. Hc2 czarne mogłyby przez 14... Hc7 wnet partię wyrównać.

14... Wa8—d8

Chybione byłoby 14... a5, gdyż pozostanie stała słabość na b6. Białe grożą jednak 15. a5 i a6. Dlatego zagrał Euwe wieżą a8 na d8, by w razie zaryglowania przez Alechina a5—a6, móc się cofnąć gońcem na a8.

15. a4—a5 Hd7—c7

16. Hd1—b3 Sf6—d7

Odpiera groźbę 17. a×b6 i nast. d5.

17. a5×b6 a7×b6

18. Wa1—a7 Wd8—a8

Wieża na a7 jest niebezpieczna dla czarnych. Białe groziły 19. d5.

19. Wf1—a1

Po 19. Sb5 nastąpi Hb8.

19... e7—e6

W razie 19... W×a7, 20. W×a7 Wa8? 21. W×a8 G×a8, 22. Ha3 Hd8, 23. Ha7 i czarne będą zupełnie skrępowane. Dlatego nastąpiło e6, by również groźbę d5 nieco osłabić.

20. Wa7×a8 Gb7×a8

Euwe unika podwójnej wymiany wież, gdyż po 20... W×a8, 21. W×a8 G×a8, 22. Ha3 — źle ulokowany goniec a8 odegra smutną rolę wobec kolegi swego na f3. Teraz otwartą linię a — dostaje Alechin.

21. d4—d5!

Alechin wykorzystuje sprytnie swą przewagę. To posunięcie potęguje działanie obu białych gońców.

21... c6×d5

22. c4×d5 Sd7—c5

Groziło 23. d6. Po 22... e×d5, 23. S×d5 G×d5, 24. G×d5 He5 i białe mając parę gońców uzyskują przewagę, ale partia czarnych nie byłaby stracona. Po 22. Se5 grają białe zwyczajnie 23. Ge2 (zamiast 23. G×b6, by wygrać piona i wymienić gońca na f3) i zachowują nadal przewagę pozycyjną. Możliwe, że ta kontynuacja była dla Euwego lepsza.

23. Hb3—c4

To jest silniejsze, aniżeli 23. G×c5 H×c5, 24. d×e6 G×f3, 25. e×f7† Kh8, 26. g×f3 Hg5† i Hf5. Ten pion przewagi miałby problematyczną wartość.

23... e6×d5

Do utraty jakości prowadziło 23... G×c3, 24. H×c3 e×d5, 25. Gh6 d4, 26. H×d4 (lub też 26. Hc1) Se6, 27. Hf6 i wieża oraz goniec a8 są zaatakowane.

24. Gf3×d5

Nie zaś 24. S×d5, gdyż pion b2 jest bez obrony.

24... Ga8×d5

Zamiast tego, wchodziło w rachubę 24... G×c3: po 24... G×c3, 25. b×c3 G×d5, 26. H×d5 Se6 i goniec ma lepszą ochronę aniżeli skoczek, ale nie byłoby nic z tego, gdyż z pola e6 osłania skoczek krytyczne pole g7.

25. Sc3×d5 Hc7—e5

26. Wa1—b1

Odmianą 26. S×b6 (lub G×c5) H×b2 Alechin się nie zadowala. Broni swego piona — b, natomiast b — pion czarnych pozostaje nadal słaby. Alechin gra na wygranę, co oczywiście łatwo jest zrozumiałe.

26... Sc5—a4

Pion b6 na inny sposób nie da się obronić.

27. b2—b3

Po 27. H×a4 H×d5, 28. G×b6 Hf5, białe partii nie wygrają.

27... Sa4—b2

Dzielny konik: naturalnie nie 27... Sc3, gdyż nastąpi wymiana na c3, białe zdobędą piona b6 i zwyciężą.

28. Hc4—c6 b6—b5

29. Ge3—f4

Nie 29. H×b5, z powodu Wd8.

29... He5—e6

Jasnym jest, że nie 29... He4? bo 30. Sf6†, także nie 29... He8? gdyż 30. Sf6† G×f6, 31. H×f6 i wygrywa.

30. Hc6×b5 He6—e4

To wygląda b. groźnie z powodu podwójnej groźby H×b1 i Wd8. Alechin jednak ma to b. elegancką paradę, którą wszystko odpiera.

31. Wb1—c1 Sb2—d3

Na 31... Wd8 nastąpi 32. Ge3! W×d5 (lub 32... H×d5, 33. H×d5 W×d5, 34. Wc8† Gf8, 35. Gh6). 33. Wc8† Gf8, 34. Gh6 He1†, 35. Kh2 lub Hf1 i czarne są bezsilne wobec groźby matowej.

32. Hb5—c4

Wszystko udaje się białym. Wszystko ma swoją obronę.

32... He4—e2

33. Wc1—f1 Sd3×f4

Goniec jest za silny, dlatego musi być wymieniony.

34. Hc4×f4

Gorsze było 34. S×f4 H×c4, 35. b×c4 Wc8, 36. Wc1 Gh6, 37. Sd5 G×c1, 38. Se7† Kf8 i partia skończyłaby się zapewne na remis.

34... He2—b5

35. Hf4—f3

Nie dobre było 35. Hc4, z powodu Wb8.

35... Wf8—b8

36. Wf1—b1 Hb5—a6

37. Wb1—d1 Ha6—a3

38. Wd1—b1 Ha3—a2

Białe mają piona więcej, ale czarne ulokowały dobrze swoje figury. Być może, że partia jedynie przy najlepszej grze była do ratowania.

29. Hf3—d3 Gg7—d4

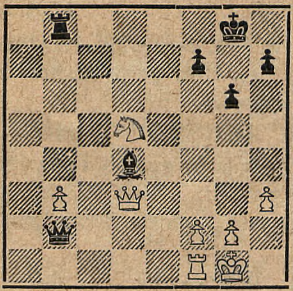
40. Wb1—f1 Ha2—b2?

Błąd w niedoczasie. Tu partia została przerwana.

41. Sd5—e7† Kg8—f8

41... Kg7 przegrywało natychmiast, bo 42. Sf5† g×f5, 43. Hg3† i H×b8. Po 41... Kh8, 42. Sc6 G×f2†, 43. W×f2 Hc1†, 44. Kh2 H×c6, 45. W×f7 Kg8, 46. Wd7 i białe mają szansę do wygrania, gdyż wieża białych nie da się usunąć z 7-ej linii.

Pozycja po 40. pos. czarnych:

42. Se7—c6 Gd4×f2†

Tylko tak mogą czarne uratować figurę.

43. Kg1—h2!

Białe mogły doprowadzić do końcówki: 43. W×f2 Hc1†, 44. Hf1 H×c6†, 45. W×f7† Kg8, 46. Wf3, — która również była dla nich napewno wygrana, ale czarne stawiłyby po tym długi jeszcze opór. Alechin więc woli piona ofiarować, by otrzymać atak na otwarej linii — f. Posunięcie Alechina jest znacznie silniejsze. W razie gdyby nastąpiło 43. Kh1, mogły się czarne przez 43... We8, 44. Hf3 We1, dostatecznie obronić. Alechin gra końcówkę nadzwyczajnie.

43... Wb8—e8

Jedyne posunięcie, gdyż rozstrzygnie 44. Hf3. Po 43... W×b3, 44. W×f2 przegrywają czarne figurę, po czem wygrana dla białych będzie już jedynie rzeczą techniki.

44. Hd3—f3 We8—e2

45. Sc6—d4 We2—d2

Za żadną cenę nie należy zabić skoczka.

46. Sd4—e6† Kf8—e7

Od wznowienia gry mają czarne do wykonania same musowe posunięcia. Król musi się udać na tułaczkę, gdyż po 46... Kg8? grozi 47. Ha8 mat.

47. Se6—f4

Skoczek ukończył dookoła swoją podróż. Teraz siły materialne są równe, ale czarne figury są nawzajem związane, a biedny król czarny jest zupełnie opuszczony. — Grozi 48. Sd3.

47... Hb2—d4

48. Kh2—h1!

Ciche posunięcie o kolosalnej sile. Obecnie grozi 49. Se2, co z miejsca nie szło, z powodu He5†. Tu człek prochu nie wymyśli!

48... Wd2—a2

Po 50-cio minutowym namyśle próbuje zrozpaczony Euwe się ratować. Niestety, bez skutku. Po 48.. Gh4, 49. Hb7† Hd7 (lub 49... Ke8, 50. S×g6 f×g6, 51. Hf7 Kd8, 52. Hf8† itd.) 50. Hb4† i S×g6 i białe zachowują piona przy przeważającej pozycji. Czarny król na środku uległby wkrótce przemocy przeciwnika.

49. Sf4—e2 Wa2—a1

Piękne, ale nie wystarczające.

50. Hf3—b7†

Piękny sen czarnych zostaje przerwany. Nie z miejsca 50. S×d4 W×f1 i czarne zdobywają hetmana z powrotem.

50... Ke7—f6

51. Se2×d4 Wa1×f1†

52. Kh1—h2 Gf2—g1†

53. Kh2—g3 Gg1—f2†

54. Kg3—f3 Gf2×d4†

55. Kf3—e4 Wf1—d1

Groziło 56. Ha6† z zdobyciem wieży.

56. Hb7—d5

Jeszcze lepsze było 56. Hc6† Kg7, 57. Hc2 f5, 58. Kd5 i czarne mogą się poddać.

56... Kf6—e7

Lub 56... We1†, 57. K×d4 Wd1†, 58. Kc5 i białe wygrają końcówkę wieżową swoim dalekim pionem.

57. g2—g4 h7—h5

58. g4×h5 f7—f5†

59. Ke4—f3 Wd1—d3†

60. Kf3—e2 Wd3—e3†

61. Ke2—d2 We3—e4

62. h5×g6 Czarne poddały.

Uwagi arcymistrza S. Flohra, z „Prager Tagblatt" 1. XII. 1937.

575. — Indyjska.

Dr. Euwe — Dr. Alechin

23. partia meczu.

1. d2—d4 Sg8—f6
2. c2—c4 e7—e6
3. Sg1—f3 b7—b6
4. g2—g3 Gc8—b7
5. Gf1—g2 Gf8—e7

Alechin rezygnuje z swego manewru Gb4† i Ge7, gdyż obawia się, że Euwe mógł coś wynaleźć. Widocznym jest, że Alechin mimo przewagi 4 punktów, zachowuje do każdej partii jakąś nowość. Alechin mocno trzyma Euwego; zdaje się, że postawił sobie za zadanie, wygrać mecz zdecydowanie i przekonywująco. Przypuszczano, że Alechin mając zdecydowaną przewagę punktową, starać się będzie w dalszych partiach tylko o połówki, by utrzymać swój stan posiadania. Ale charakter jego następnych partii mocno temu zaprzecza. — Stan Euwego w meczu jest b. krytyczny. Euwe nie jest jednak tym wstrząśnięty. Sądzi, że uczynił wszystko, co leżało w jego mocy i lojalnie przyznaje, że Alechin b. dobrze grał. Cały świat zresztą wie, że Euwe jest gentlemenem, który potrafi nietylko wygrywać, ale wie jak i przegrywać należy.

6. 0—0 0—0
7. b2—b3 d7—d5
8. Sf3—e5

Czarne zamierzały d5×c4 i c5 z dobrą dla siebie grą.

8... c7—c5
9. d4×c5 b6×c5

Teraz czarnym zostały „wiszące piony", które będą dobrym objektem dla ataku przeciwnika. Czarne mogły bezpiecznie spróbować 9... G×c5, na co nastąpiłoby najlepiej 10. Sc3.

10. c4×d5 e6×d5

Strategicznie chybionym było 10... G×d5, gdyż pion — c pozostanie izolowany.

11. Sb1—c3 Sb8—d7
12. Se5—d3

Po 12. S×d7 H×d7, czarne pozbędą się kłopotów.

12... Sd7—b6

W rachubę wchodziło tu 12... Ha5, by nie dopuścić do ustawienia gońca na a3. Po 13. Gd2 Ha6, otrzymują czarne pełny rozwój.

13. a2—a4

To posunięcie ożywia partię. Osłabia wprawdzie skrzydło hetmańskie, ale z drugiej strony ma też i swoje zalety. Także czarne zmuszone są do osłabienia siebie.

13... a7—a5

Na 13... c4, nastąpi 14. b×c4 S×c4, 15. Sf4 z korzyścią dla białych.

14. Gc1—a3

Zwrócić należy uwagę, że wszystkie białe figury skierowane są na słabe piony c5 i d5.

14... Wa8—c8

Także tu było 14... c4, 15. G×e7 H×e7, 16. Sf4 nie dobre dla czarnych.

15. Sc3—b5 Sf6—e4
16. Hd1—e1

Dobre posunięcie, zmusza czarnego skoczka do odwrotu.

16... Sb6—d7

Wciąż jeszcze prowadzi 16... c4, 17. G×e7 H×e7, 18. H×a5 c×d3, 19. e×d3 do przewagi białych.

17. Wa1—d1

Euwe misternie otworzył debiut i uzyskał przewagę pozycyjną. M. i. grozi obecnie 18. G×e4 d×e4, 19. Se5 Gc6, 20. Sa7. Dlatego odciąga Alechin skoczka z e4, by odpędzić i wymienić ewentualnie niewygodnego skoczka b5.

17... Se4—d6
18. Sd3—f4

Po 18. S×d6 G×d6 miałyby białe nie wiele i czarne grając Hb6 otrzymują kontrszansę.

18... Sd6×b5
19. a4×b5 Sd7—f6

Musowe.

20. Sf4×d5

Po 20. e4 d4, 21. e5 Sd5 (21... G×g2? 22. e×f6) stoją czarne nieźle. Na 20. Gb2 jest Hb6 dobrą odpowiedzią Ta odmiana prowadzi do remis.

20... Sf6×d5
21. e2—e4

Prowadzi forsownie do podwójnej końcówki wieżowej. Pozornie silne 21. G×d5 G×d5, 22. e4 Hb6, 23. e×d5 Gd6, wygrywają czarne piona z powrotem i partia stałaba mniejwięcej równo.

21... c5—c4

Na 21... Hb6, 22. e×d5 Gd6, 23. He2 z obroną piona b5, gdyż przy pozycji gońca na b7, nie może nastąpić Wb8 z zdobyciem piona b5.

22. Ga3×e7

Białe nie mają nic lepszego.

22... Hd8×e7
23. e4×d5 He7×e1
24. Wf1×e1 c4×b3

25. d5—d6 Gb7×g2

Obaj przeciwnicy mieli serię musowych posunięć. — Nie dobrze było z miejsca 25... Wb8, z powodu 26. Gc6.

26. Kg1×g2 Wc8—b8

Wytworzyła się ciężka dla obu stron końcówka wieżowa. Czarne mają dwa złączone piony, ale i białe nie są do zlekceważenia. Białe wieży są lepiej rozwinięte, czarny król nie ma lufcika. Po 26... a4, 27. d7 Wb8, 28. Wa1 nie posuną się piony czarnych naprzód.

27. d6—d7 g7 - g6

28. Wd1—a1

Przegrywa piona, który był do obrony przez 28. Wd4 Wfd8, 29. We3. Partia zakończyłaby się na remis. — Teraz musi Euwe walczyć w dodatku by zremisować.

28... Wb8×b5

29. We1—e8 Wb5—d5

Nie 29... Wb8, 30. W×b8 W×b8, 31. W×a5 b2, 32. Wb5 i białe wygrywają piona b2.

30. Wa1×a5 Wd5×d7

31. We8×f8† Kg8×f8

32. Wa5—b5 Wd7—d3

33. Wb5—b7 Kf8—g7

34. Wb7—b6 g6—g5

35. h2—h3 h7—h5

36. h3—h4 g5—g4

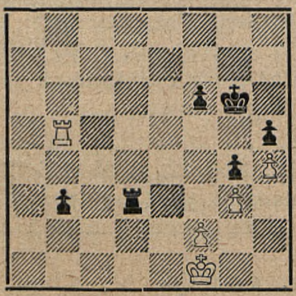
37. Wb6—b5 Kg7—g6

38. Wb5—g5† Kg6—h6

39. Wg5—b5 f7—f6

40. Kg2—f1 Kh6—g6

Pozycja po 40. pos. czarnych:

41. Kf1—e2

To posunięcie oddał Euwe. Analiza obu mistrzów wykazała, że partia czarnych nie była do wygrania.

41... Wd3—f3

42. Ke2—e1

Białe nie mają wielkiego wyboru posunięć. 42. Wc5 lub 42. Wa5 przegrywa natychmiast, z powodu 42... Wf5. Lub 42. Wb7 Kf5, 43. Wb5† Ke4, 44. W×h5 Kd4, 45. Wb5 Kc4, 46. Wb8 Wf5 i czarne wygrywają.

42... f6—f5

43. Wb5—b6† Kg6—f7

44. Wb6—h6 f5—f4

Prowadzi z miejsca do remis. Po 44... Wc3, 45. Kd2 Wc2†, 46. Ke3 b2, 47. Wb6 Ke7, 48. f4 Kd7, 49. Kd4 Kc7, 50. Wb3 Kc6, 51. Wb8 Wg2, 52. Wb3 W×g3, 53. W×b2 Wh3, 54. Ke5 mogły białe również zremisować.

45. Wh6×h5 Wf3—c3

46. Wh5—b5 f4—f3

Czarne miały zwyczajnie 46. f×g3 albo 46. Wc1† zagrać i zrobić remis. Po posunięciu w tekście stoją białe nagle lepiej.

47. Ke1—d2 Wc3—c2†

48. Kd2—e3 b3—b2

49. Ke3—f4 Wc2—c4†

50. Kf4—e3

Oczywiście nie 50. Kg5? z powodu Wc5†.

50... Wc4—c2†

Euwe zaproponował tu Remis, co Alechin chętnie przyjął. Mógł jednak spróbować partię wygrać posunięciem 51. Wb6, co zmusiłoby Alechina do bardzo uważnej jeszcze obrony.

Uwagi arcymistrza S. Flohra z „Prager Tagblatt", 4. XII. 1937.

576. — Hetmańska.

Dr. Alechin — Dr. Euwe

24. partia meczu.

1. Sg1—f3

Czy nie „zaryzykuje" żaden z matadorów bodajże raz jeden 1. e2—e4?

1... d7—d5

2. c2—c4 e7—e6

3. d2—d4 Sg8—f6

4. Sb1—c3 c7—c5

5. c4×d5 Sf6×d5

6. g2—g3

Zamiast gry głównej 6. e4, wybiera Ale-

chin zdrowszą kontynuację. Zdaje się, że Alechin czteroma punktami przewagi jest „punktowo — nasycony" i nie ma zamiaru dalej się natężyć. Przypomnieć warto, co Alechin podczas otwarcia meczu oświadczył: „Walczę o swoje życie". — A więc jeszcze 2 punkty i Alechin żyć będzie i na nowo rządzić!

6... c5×d4

Bardzo dobre było 6... Sc6. Teraz otrzymują białe swobodniejszą grę.

7. Sc3×d5 Hd8×d5
8. Hd1×d4 Hd5×d4
9. Sf3×d4 Gf8—b4†
10. Gc1—d2 Gb4×d2†
11. Ke1×d2 Ke8—e7

Partia ma charakter remisowy. W każdym razie stoją białe lepiej, mając centralnego skoczka. Także fianchettowany goniec na g2 wywiera nieprzyjemny nacisk na b7. Czarne muszą b. dobrze grać, by zupełne wyrównanie osiągnąć. W rachubę wchodziło 11... Gd7, 12. Gg2 Sc6. Czarne otrzymałyby piona izolowanego na c6, to jednak w końcówce wieżowej nie byłoby nieszczęściem.

12. Gf1—g2 Wh8—d8
13. Kd2—e3 Sb8—a6

Czarne mają trudności rozwojowe na skrzydle hetmana. Na 13... e5 nastąpi 14. Sb5 Sc6, 15. G×c6 z lepszą końcówką.

14. Wa1—c1 Wa8—b8

Czarne muszą w sztuczny sposób się rozwinąć.

15. a2—a3

Po 15. Sb5 Gd7, nie mogą białe bić 16. S×a7, z powodu Wa8 i stracą figurę.

15... Gc8—d7

Wreszcie są czarne tak dalece rozwinięte, że grożą przez 16... e5 zupełnie grę wyrównać.

16. f2—f4 f7—f6

Czarne usiłują dojść do e5. Nie mają jednak możności, gdyż figury ich są niekorzystnie uplasowane.

17. Gg2—e4!

Bardzo silne posunięcie. Czarne nie mogą zagrać 17... e5, gdyż po 18. f×e5 f×e5, 19. Sf3 i stracą piona.

17... Gd7—e8
18. b2—b4

Wprawdzie nie ma na szachownicy dużo figur, mimo to posługuje się Alechin bezpośrednimi groźbami. Teraz jest skoczek czarnych w niebezpieczeństwie.

18... Wd8—d7

Czarne są w przykrej sytuacji. Po 18... b6, nastąpi Gd3.

19. f4—f5

Na 19. G×h7 f5, pozostanie biały goniec poza grą.

19... Sa6—c7

Czarne nie mają nic lepszego, jak dać piona. Po 19... e5, 20. Se6 grozi znowu 21. b5 i czarne pozycyjnie będą zgubione. Po 19... e×f5, 20. G×f5 Wd5, 21. Ge4 Wd7, mogłyby białe spokojnie spożyć piona h7, lub też 22. Whd1 zagrać.

20. f5×e6 Sc7×e6
21. Sd4×e6 Ke7×e6
22. Ge4×f7

Obecnie mogą sobie białe pozwolić na pożarcie tego piona, gdyż po f5, wydostanie się goniec przez g8.

22... f6—f5
23. Wc1—c5 g7—g6
24. Gh7—g8† Ke6—f6
25. Wh1—c1 Wd7—e7†
26. Ke3—f2 Ge8—c6
27. Gg8—d5 Wb8—e8

By po 28. G×c6 W×d2† zagrać.

28. Wc1—e1 Gc6×d5

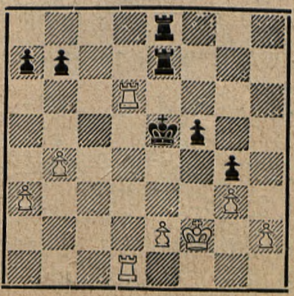
Lub 28... We5? 29. G×c6.

29. Wc5×d5 g6—g5

Czarne spodziewają się, że na linii — h uzyskają nieco gry i zamierzają przeszkodzić h2—h4.

30. Wd5—d6† Kf6—e5?
31. We1—d1 g5—g4

Pozycja po 31. pos. czarnych:

Czas zużyty: Alechin 1 godz. 14 minut, Euwe 2 godziny. Chociaż więc Euwe więcej się natężył, nie udało mu się po złym założeniu debiutu, uzyskać wyrównanie. Po posunięciu w tekście znalazł się król w sieci matowej. Przezorniejsze było Kf7 lub We6, po czym białe nie tak łatwo mogłyby wygrać.

Lub 31... f4, 32. Kf3 z groźbą matową 33. Wd5.

32. Wd1—d5†

Eleganckie posunięcie było 32. e4. I czarnie mogą bić ani pionem, ani królem, gdyż nastąpi doraźny mat. Po 32. e4 grozi 33. Ke3, czarne muszą się bronić 33... f4. Po 32. Ke3 nastąpi f4†, 33. g×f4 Kf5! Posunięcie Alechina jest jednak najsilniejsze.

32... Ke5—e4
33. Wd5—d4† Ke4—e5
34. Kf2—e3 We7—e6

Jedyne posunięcie broniące przed matem. Po 34... f4†, 35. Kd3! We6, (f×g3, 36. Wd5† Kf4, 27. Wf6 mat.) 36. Wd5† i białe wygrywają.

35. Wd4—d5† Ke5—f6†
36. Ke3—f4 Kf6—g6
37. Wd6×e6† We8×e6
38. Wd5—e5

Po 38. W×f5 W×e2 miałyby czarne jeszcze szanse.

38... We6—a6
39. We5×f5 Wa6×a3
40. Wf5—b5 b7—b6
41. Kf4×g4

Tu partia została przerwana i następnego dnia bez dalszej gry, Euwe poddał się.

Uwagi arcymistrza S. Flohra z „Prager Tagblatt“, 5. XII. 1937.

577. — Obrona Nimcowicza.

Dr. Euwe — Dr. Alechin

25. rozstrzygająca partia meczu.

1. d2—d4 Sg8—f6
2. c2—c4 e7—e6
3. Sb1—c3 Gf8—b4
4. e2—e3 0—0
5. Sg1—e2 d7—d5
6. a2—a3 Gb4—e7
7. c4×d5 e6×d5
8. Se2—g3 c7—c5

Mając 5 punktów przewagi, nie lęka się Alechin izolowanego pieszka.

9. d4×c5 Ge7×c5

Czarne otrzymały szybko swobodną grę.

10. b2—b4 d5—d4!

Wspaniała odpowiedź, której się Euwe nie spodziewał.

11. b4×c5

Po 11. Sce2 nastąpi 11... d×e3! 12. H×d8? e×f2† i W×d8†. Także po 11. Sa4 nastąpi 11... d×e3, 12. G×e3 (12. H×d8 e×f2†, 13. Ke2 Gg4† i W×d8†), G×e3 i teraz białe otrzymałyby odwrotnie piona izolowanego.

11... d4×c3
12. Hd1—c2 Hd8—a5
13. Wa1—b1

Początek złej kombinacji. Białe grają dalej konsekwentnie, ale błędnie. Należało zwyczajnie zagrać 13. Se2 i następnie odbić piona na c3.

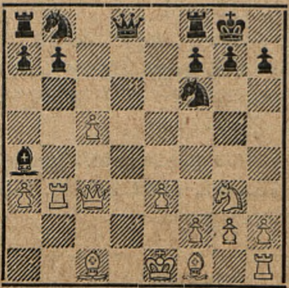
13... Gc8—d7
14. Wb1—b3?

Przegrywa najzwyczajniej jakość. Po 14. W×b7 nastąpi Ga4. W rachubę wchodziło 14. Gc4, by po 14... Ga4, zagrać 15. Gb3, lub też 14. Wb4.

14... Gd7—a4
15. Hc2×c3 Ha5—d8!

W swoich obliczeniach przeoczył Euwe tę możliwość. Wieża b3 nie śmie ruszyć, gdyż nastąpi Hd1 mat. Można sobie wyobrazić w jakiej formie i jakim usposobieniu znajduje się obecnie Euwe, skoro tak zwyczajnych rzeczy nie widzi!

Pozycja po 15. pos. czarnych:

16. Gf1—c4 Sb8—a6

Wieża nie ucieknie.

17. Gc4×a6

Białe muszą z jedynej swej nadziei, z pary gońców zrezygnować, gdyż po 17. 0—0 G×b3, 18. G×b3 Wc8 i pion c5 padnie.

17... b7×a6
18. 0—0 Ga4×b3
19. Hc3×b3 Wa8—b8

Z jakością więcej jest wygrana czarnych tylko rzeczą techniki.

20. Hb3—c2 Hd8—d5
21. e3—e4 Hd5—b3
22. Hc2—e2 Hb3—b5
23. He2—f3 Hb5×c5
24. Sg3—f5 Wb8—b1
25. Hf3—f4 Sf6×e4
26. h2—h4 Wf8—e8
27. Wf1—e1 Hc5—c3
28. We1—d1 Se4—d2

Groziło 29. H×e4.

29. Wd1×d2 Wb1×c1†
30. Kg1—h2 Hc3—c7
31. Wd2—d6 Wc1—c5
32. g2—g3

Jeszcze jeden dowcip. Jeśli obecnie 32... W×f5, to 33. We6!! i białe długo jeszcze stawić mogą opór.

32... We8—f8
33. g3—g4 f7—f6
34. Kh2—h3 h7—h5
35. Hf4—d2 h5×g4†
36. Kh3×g4 Hc7—f7
37. h4—h5 Wc5×f5!
38. Kg4×f5 Hf7×h5†
39. Kf5—f4 Hh5—h4†
40. Kf4—f3 Hh4—h3†.

Białe poddały się.

Alechin jest u celu. Dopełnił zasadniczy warunek meczu: jako pierwszy uzyskał więcej aniżeli połowę możliwych do zdobycia punktów t.j. $15^1/_2$, podczas gdy Euwe jedynie $9^1/_2$. W tym stanie praktycznie rzecz biorąc, mecz jest już rozstrzygnięty i od chwili obecnej Alechina uważać należy (powtórnie!) za mistrza świata. Dziś Euwe jest już tylko ex-mistrzem świata. Gdyby wszystkie pozostałe 5 partie wygrał nawet Euwe, Alechin zachowa różnicę jednego punktu. Druzgocąca jest przewaga punktowa Alechina. Następne więc partie uważać należy za partie towarzyskie, treningowe, lub eksperymentalne, w których obaj mistrzowie mogą wypróbować dosyta swoich nowości teoretycznych. Nowy mistrz świata, jest starym mistrzem, a jednak młodym Alexandrem Alechinem!

Uwagi arcymistrza S. Flohra z „Prager Tagblatt", 7. XII. 1937.

SZACHY KORESPONDENCYJNE

W ostatnich trzech miesiącach zorganizowaliśmy dalsze 3 grupy, które są zupełnie skompletowane. Poniżej imienne składy nowych grup, w których gra się rozpoczęła.

Grupa VII.

1. Dr. W. S. Urbański, Pionki.
2. Kapitan W. Matys, Stanisławów.
3. Prof. Wiktor Geier, Włocławek.
4. Prac. Fabryki Amunicji, Skarżysko.
5. Kapitan T. Smoleński, Wilno.

Grupa VIII.

1. Mgr. J. Onyszczuk, Kołomyja.
2. St. Stradecki, Warszawa.
3. B. Joskowicz, Lida.
4. S. Fogiel, Włocławek.
5. A. Fagot, Włocławek.

Grupa IX.

1. F. Wenglorz, Cieszyn.
2. B. Joskowicz, Lida.
3. K. hr. Plater, Wilno.
4. Kapitan T. Smoleński, Wilno.
5. Inż. J. Berens, Starachowice.

Grupa X.

1. St. Pchliński, Łódź.
2. Mgr. Bienia, Stanisławów.
3. Dr. S. W. Urbański, Pionki.
4. H. Przybyłła, Małe Gacno.
5. Miejsce wolne.

Zapytujemy P. T. Uczestników Grupy X. czy grę rozpoczęli i o ile nie, czy podtrzymują swoje zgłoszenia, gdyż spodziewamy się nowych zgłoszeń. Równocześnie upraszamy Uczestników zalegających z złożeniem wpisowego, do bezzwłocznego przekazania wkładki turniejowej w kwocie Zł. 3. Powyższe odnosi się do Uczestn., którzy grę podjęli i do regulaminu turniej. się nie stosują.

* * *

Zarządzamy z dniem dzisiejszym *zamknięcie grupy IV. i grupy V.* W grupie IV. pozostały do oceny zaledwie 2 partie: p. Baranowskiego z p. Laskowskim i p. prof. Geierem. W grupie V. są do oceny 3 partie: p. Wenglorza z pp. prof. Dąbrowskim i inż. Berensem i p. Tarnowskiego z prof. Dąbrowskim. Uczestnicy mający gry nieukończone winni nadesłać odpisy swych partii, najdalej do dnia 30. bm., tak, by już w Nr. 11. mogła być ogłoszona ocena i tabele końcowe grupy IV. i V.

Do wiadomości Czytelników podajemy szczegółowe wyniki poszcz. grup.

Grupa IV.

Inż. Berens	1	—	Laskowski	0
Walters	1	—	Baranowski	0
Walters	0	—	Laskowski	1
Inż. Berens	½	—	Prof. Geier	½
Inż. Berens	1	—	Walters	0
Prof. Geier	1	—	Walters	0
Baranowski	0	—	Inż. Berens	1
Prof. Geier	½	—	Laskowski	½

Grupa V.

Inż. Berens	0	—	Tarnowski	1
Inż. Berens	1	—	Stradecki	0
Wenglorz	1	—	Tarnowski	0
Tarnowski	1	—	Stradecki	0
Inż. Berens	1	—	Dąbrowski	0
Dąbrowski	0	—	Stradecki	1
Stradecki	½	—	Wenglorz	½

Grupa VI.

Borensztajn	0	—	Mgr. Bienia	1

Grupa VII.

Prof. Geier	1	—	Dr. Urbański	0

* * *

Pan Dr. W. S. Urbański wysuwa ciekawy projekt utworzenia *grupy korespondencyjnej dla klubów czy zrzeszeń szachowych.* W spotkaniu bowiem jednostki przeciw zrzeszeniu nie jest zachowana zasada równości: gra zespołowa przeciwko indywidualnej. Powyższe uwagi są b. słuszne. W związku z tym przystępujemy do organizacji grupy korespondencyjnej dla zrzeszeń szachowych. Przyjmujemy zgłoszenia. Wpisowe do grupy zrzeszeniowej ustalamy na Zł. 5.— Konsultacyjne grupy rozgrywają po 2 partie.

* * *

W jednym z poprzednich numerów „Szachisty" zapowiedzieliśmy utworzenie i zorganizowanie *II. Turnieju o mistrzostwo Polski.* Wysunęliśmy projekt złożenia wpisowego na Zł. 20. Ponieważ zainteresowanie tym turniejem jest już obecnie b. silne, gdyż w turniejach przez nas zorganizowanych czynnych jest kilkadziesiąt szachistów korespondencyjnych, przeto zapraszamy P. T. Czytelników i Uczestników naszych turniejów gremialnie do wypowiedzenia się w tej sprawie i nadesłania swych cennych uwag, spostrzeżeń i t.p. — celem zgodnego opracowania wspólnymi siłami regulaminu, odpowiadającego wymogom turnieju. Równocześnie celem zorientowania się w ilości zgłoszonych zawodników, przyjmujemy już obecnie zgłoszenia. Listę zgłoszonych do turnieju ogłosimy w Nr. 11 i 12. Proponujemy rozpoczęcie II. Turnieju korespondencyjnego o mistrzostwo Polski z Nowym Rokiem 1939.

Kierownictwo.

Wiadomości z kraju.

Poznań. Dnia 26 sierpnia 1938 r. zmarł w Poznaniu w młodym wieku bo zaledwie w 32 roku życia jeden z czołowych graczy Ogniska Dyrekc. K.P.W. Poznań — ś.p. Tadeusz Górecki.

Ś.p. Górecki Tadeusz reprezentował Okręg Poznański na mistrzostwach ogólno-polskich K.P.W. w Warszawie w 1937 r. — brał ponadto czynny udział w każdej imprezie, organizowanej przez Sekcję Szachową. Odznaczał się pięknym stylem gry, grając ostre kombinacyjne partie.

Ze śmiercią ś.p. Góreckiego Tadeusza traci sekcja szachowa nie tylko uzdolnionego szachistę ale i wartościowego człowieka, odznaczającego się szlachetnością i miłym charakterem w życiu towarzyskim.

Cześć Jego pamięci!

Równe. Klub Szachowy w Równem zorganizował interesujący turniej szachowy między reprezentacjami Równego i Łucka, który odbył się w lokalu K. S. Sparta. Drużyna rówieńska, składająca się z pp. dra Matuszewskiego, prof. Chwojnika, Windisza, Pawlukiewicza, dra Walkera, Alterkowskiego i mgra Zakona odniosła duży sukces zwyciężając swego przeciwnika w stosunku 5:2. Punkty dla Równego zdobyli pp. dr. Matuszewski, dr. Walker, Windisz, prof. Chwojnik i Alterkowski.

Warszawa. Warszaws ie Towarzystwo Zwolenników Gry Szachowej organizuje dwa turnieje wewnętrznoklubowe dla graczy I. i II. kategorii. Termin rozpoczęcia przewidziany jest na pierwszą połowę października. W przygotowaniu jest również turniej indywidualny o mistrzostwo Warszawskiego Okręgowego Związku Szachowego. Zwycięzca tego turnieju zostanie wydelegowany na turniej eliminacyjny do mistrzostwa Polski do Krakowa na koszta Związku.

Wkrótce rozpoczną się w stolicy i rozgrywki drużynowe, do których jak wiadomo, staje corocznie kilkanaście drużyn.

W sierpniu odbył się w Warszawskim Klubie Szachowym mecz pomiędzy mistrzynią Niemiec, Sonią Graff a mistrzem Henrykiem Młynkiem, graczem I. kategorii warszawskiej. Zwyciężył dzięki lepszej rutynie i dobremu opanowaniu nerwowemu mistrz Młynek w wysokim stosunku 7.5:2.5. (+6, =3, —1). Rzecz dziwna, że żadna z naszych głośnych zawodniczek stołecznych, jak pp. mgr. Gerlecka, Dr. Hermanowa i Flerow-Bułhakówna, nie pokusiły się o rozegranie interesującego meczu z p. Sonią Graff, która jak wiadomo, należy do extra-klasy Pań i obok Wery Menchik, jest drugą szachistką świata. Pozwoliłoby to nam się zorientować w skali siły gry naszych szachistek w stosunku do zagranicy.

Zimna Woda. Tutejsza sekcja szachowa przy Związku Strzeleckim urządziła turniej „błyskawiczny" przy udziale 25 graczy, w tym 8 zawodników Klubu Szachowego „Hełm" ze Lwowa. W rezultacie po paru rundowej emocjonującej walce pozostało 9 finalistów, którzy uplasowali się następująco: 1. i 2. ex aequo Jaszczuk, Lutman, 3. Jurcyszyn, 4. Dr. Wohl, 5—7. Fuchs, Schiele, Stańczyk, 8 i 9. Gajewski i Spanier.

Argentyna. Argentyński Związek Szachowy ogłosił ostatnio listę państw, które zgłosiły dotychczas swój udział w Olimpiadzie, odbyć się mającej w lipcu przyszłego roku w Buenos Aires. Zgłosiły się: Anglia, Argentyna, Australia, Belgia, Boliwia, Brazylia, Costa-Rica, Czechosłowacja, Dania, Ekwador, Estonia, Francja, Gwatemala, Holandia, Chile, Irlandia, Włochy, Jugosławia, Kanada, Kuba, Węgry, Meksyk, Norwegia, Palestyna, Panama, Paragwaj, Peru, Polska, Puerto Rico, El Salwador, Szwecja, Szwajcaria, Urugwaj i Wenezuela. Spodziewać się należy, że w najbliższym czasie zgłoszą ponadto swój udział: Finlandia, Litwa, Łotwa, Rumunia i Stany Zjednoczone, tak, że ilość państw uczestniczących w olimpiadzie dojdzie do rekordowej liczby 40. Olimpiada w Buenos Aires zapowiada się więc jako największa impreza szachowa wszystkich czasów.

Wiadomości ze świata:

Czechosłowacja. W Pradze odbył się ostatnio turniej gry błyskawicznej, przy czym wszyscy uczestnicy musieli rozgrywać partie w maskach gazowych. Do turnieju zgłosiło się 30 szachistów, których podzielono na trzy grupy. Pierwsi dwaj z każdej grupy grali w grupie zwycięzców w masce gazowej. Zwyciężył Ader 4 p. II-gi był Zita 3 p. Walter i Fric po $2^1/_2$ p., Rejdal 2 p., Dr. Skalićka $1^1/_2$ p. Zwycięzcy otrzymali maski gazowe. Dochód z turnieju przeznaczony był na Fundusz Obrony Państwa.

Rozegrany w Gablontz (Jabłonów) turniej o mistrzostwo Niemieckiego Związku Szachowego w Czechosłowacji zakończył się zwycięstwem znanego mistrza Gilga $7^1/_2$, przed prof. Barczą (Węgry) 6. Dalsze miejsca zajęli Keller $5^1/_2$, Zollner 5, Herzog, Poschauko i Saemisch po 4, Pitschak $3^1/_2$, Tommy $2^1/_2$, Eberl $1^1/_2$. W związku z sytuacją polityczną w Czechosłowacji stosunki między Związkiem niemieckim a ogólno-państwowym są b. naprężone, tak że niemal żadnej współpracy między oboma związkami niema. Mistrz Związku niemieckiego Gilg, wyjeżdża nawet do Niemiec na narodowe turnieje niemieckie.

Rosja Sowiecka. Turniej finałowy o mistrzostwo Rosji Sowieckiej odbędzie się latem 1939 r. przy udziale Botwinnika i Lewenfischa oraz dalszych 16 mistrzów, z których 14 zakwalifikowało się do finału z dwu grup eliminacyjnych. Pozostały więc 2 miejsca. O prawo udziału w finale walczy obecnie w Moskwie w turnieju dwukołowym, znana czwórka mistrzów: Alatorcew, Kan, Ragozin i Rjumin. Mistrzowie ci, z przyczyn od siebie niezależnych nie grali w turnieju wstępnym. Po pierwszym kole prowadzi Ragozin 2 (1), Alatorcew i Rjumin po 1 (1), Kan 0 (1). W zawieszonych partiach Ragozin ma wygraną z Alatorcewem, zaś Kan z Rjuminem. Tak więc turniej może po 1 kole opiewać: Ragozin 3, Alatorcew, Kan i Rjumin po 1. Ragozin ma więc udział w finale zapewniony. Niewiadomo tylko, kto z pozostałej trójki zakwalifikuje się również do finału.

Anglia. Mały turniej międzynar. w Plymouth zakończył się sensacją. I. i II. nagrodę podzielili Alechin i Sir Thomas po 6 punktów.

Drukarnia Kupiecka, Lwów, Pasaż Hausmana 5. — Telefon 234-62.